

1 Cela števila

1. Osnovni izrek o deljenju celih števil
  - Načelo dobre urejenosti v $\mathbb{N}$.
  - Načeli dobre urejenosti v $\mathbb{Z}$.
  - **Izrek.** Osnovni izrek o deljenju celih števil. Ostanek.
2. Največji skupni delitelj
  - **Definicija.** Kadar pravimo, da celo število $k \neq 0$ deli celo število m ? Zapis.
  - **Definicija.** Delitelj. Število m deljivo s številom k .
  - **Definicija.** Skupni delitelj. Največji skupni delitelj.
  - **Izrek.** Obstoj največjega skupnega delitelja. Kako lahko ga zapišemo?
  - **Definicija.** Tuji števili.
  - **Posledica.** Kadar sta števili m in n tuji?
3. Osnovni izrek aritmetike
  - **Definicija.** Praštevila.
  - **Lema.** Evklidova lema.
  - **Izrek.** Osnovni izrek aritmetike.
  - **Izrek.** Ali je praštevil neskončno?

2 Uvod v teorijo grup

1. Osnovni pojmi teoriji grup

- **Definicija.** Binarna operacija na množici S . Kadar pravimo, da je operacija asociativna. Kadar pravimo, da je operacija komutativna?
- **Definicija.** Polgrupa.
- **Definicija.** Nevtralni element.
- **Trditev.** Ali če v množici S obstaja enota za operacijo $*$, potem je ena sama?
- **Definicija.** Monoid.
- **Definicija.** Levi inverz. Desni inverz. Inverz.
- **Definicija.** Obrnljiv element.
- **Trditev.** Kaj če v monoidu ima element x levi in desni inverz?
- **Posledica.** Koliko inverzov lahko ima obrnljiv element v monoidu?
- **Posledica.** Kaj če je x obrnljiv element monoida in $xy = 1$?
- **Trditev.** Obrnljivost produkta obrnljivih elementov.
- **Definicija.** Grupa. Abelova grupa.
- **Definicija.** Multiplikativni in aditivni zapis operacije. Kdaj jih uporabljamo?
- **Trditev.** Računanje z potenci v grupi. Pravilo krajšanja v grupi.
- **Zgled.** Primeri številskih grup. Simetrična grupa množice X . Grupa permutacij.
- **Zgled.** Grupa simetrij kvadrata. Diedrska grupa D_{2n} moči $2n$.
- **Zgled.** Kako iz monoida dobimo grupo? Splošna linearna grupa $GL_n(\mathbb{F})$.
- **Zgled.** Direktni produkt grup.

2. Grupa permutacij S_n

- **Izrek.** Kako lahko zapišemo vsako permutacijo?
- **Definicija.** Transpozicija.
- **Trditev.** Kako lahko zapišemo vsako permutacijo z pomočjo transpozicij? Koliko je transpozicij v tem zapisu?
- **Definicija.** Soda permutacija. Liha permutacija. Znak permutacije.
- **Trditev.** Znak produkta permutacij.

3. Podgrupe

- **Definicija.** Podgrupa.
- **Opomba.** Kaj sta vedno podgrupi grupe G ? Ali je enota vedno vsebovana v podgrupi? Ali se enota deduje pri monoidih?
- **Trditev.** Dve karakterizaciji podgrupe.
- **Posledica.** Karakterizacija podgrupe končne grupe G .
- **Zgled.**
  - Kakšne so oblike vse prave podgrupe grupe $\mathbb{Z}$?
  - Specialna linearna grupa $SL_n(\mathbb{F})$. Grupa ortogonalnih matrik $O_n(\mathbb{F})$. Specialna grupa ortogonalnih matrik $SO_n(\mathbb{F})$.
- **Trditev.** Ali je presek podgrup grupe G podgrupa grupe G ?
- **Definicija.** Produkt podgrup.
- **Zgled.** Ali je produkt podgrup vedno podgrupa?
- **Trditev.** Zadosten pogoj, da je produkt podgrup podgrupa.
- **Zgled.** Konjugiranje podgrupe $H \leq G$ z elementov $a \in G$. Ali je konjugiranje podgrupa?

- **Zgled.** Center $Z(G)$ grupe G . Centralizator $C_a(G)$ elementa $a \in G$. Ali sta podgrupi?
  - **Zgled.** Krožna grupa $\mathbb{T}$. n -ti koreni enote $\mathbf{U}_n$. Ali sta podgrupi $\mathbb{C}^*$?
  - **Zgled.** Alternirajoča grupa A_n .
4. Odseki podgrup in Lagrangeev izrek
Naj bo G grupa in $H \leq G$.
- Relacija $\sim$ na G . ki porodi leve odseke.
  - **Trditev.** Ali je relacija $\sim$ ekvivalenčna?
  - **Definicija.** Ekvivalenčni razred elementa $a \in G$.
  - **Definicija.** Ekvivalenčne razredi po relaciji $\sim$. Levi odseki G po podgrupe H .
  - **Opomba.** Z kakšno ekvivalenčno relacijo dobimo desne odseke?
  - **Definicija.** Kvocientna množica glede na relacijo $\sim$.
  - **Opomba.** kaj tvorijo ekvivalenčni razredi glede na množico G ?
  - **Opomba.** Ali je G/H vedno grupa? Kadar sta dva odseka enaka? Ali je G/H končna, če je G končna?
  - **Definicija.** Indeks podgrupe H .
  - **Izrek.** Lagrangeev izrek.
  - **Posledica.** Ključni pomen izreka.
  - **Opomba.** Kako lahko definiramo operacijo na G/H , če je G Abelova?
  - **Trditev.** Ali je s prej definirano operacijo G/H Abelova grupa?
  - **Zgled.** Grupa ostankov po modulu n . Ali za vsako naravno število n obstaja grupa moči n ?
5. Generatorji grup. Ciklične grupe
Naj bo G grupa ter $X \subseteq G$.
- **Definicija.** Podgrupa, generirana z množico X .
  - **Opomba.** Ali je $\langle X \rangle$ vedno obstaja?
  - **Definicija.** Grupa, generirana z množico X . Generatorji grupe. Končno generirana grupa. Ciklična grupa.
  - **Trditev.** Kako zgledajo elementi $\langle X \rangle$?
  - **Posledica.** Kako zgledajo elementi $\langle x \rangle$?
  - **Zgled.** Generatorji grup $\mathbb{Z}$ in $\mathbb{Z}_n$.
  - **Zgled.** S čim sta generirani grupi D_{2n} in S_n ? Ali je A_n generirana z 3-cikli?
  - **Zgled.** Ali je grupa $\mathbf{U}_n$ ciklična? Kaj pa D_4 ?
  - **Zgled.** Ali je $\mathbb{Q}^*$ končno generirana?
  - **Definicija.** Red elementa.
  - **Zgled.** Kateri elementi v grupi imajo red 1? Kakšen red imajo transpozicije v grupi S_n ?
  - **Trditev.** Karakterizacija reda elementa.
  - **Posledica.** Kdaj je končna grupa G ciklična?
  - **Posledica.** Kaj lahko povemo o redu elementa a v končni grupi? Kaj če je $|G|$ praštevilo?

Rezultati vaj

1. Monoidi
  - Ali je v končnem monoidu levi inverz avtomatično tudi desni inverz?
  - Ali je element monoida obrnljiv, če obrnljiva neka njegova potenca?
2. Grupe
  - Ali je polgrupa z deljenjem grupa?
  - Zadostni pogoj, da je grupa Abelova.
3. Grupa permutacij
  - Kako zapišemo permutacijo kot produkt transpozicij?
  - Kako dobimo inverz k -cikla?
  - Konjugiranje cikla.
  - Kadar pravimo, da permutaciji $\pi, \pi' \in S_n$ imata enako zgradbo disjunktnih ciklov?
  - Kako sta povezana komutativnost in konjugiranje?
  - S čim je generirana grupa S_n ?
4. Diedrska grupa
  - Grupa D_∞ .
5. Podgrupe
  - Diagonalna podgrupa.
  - Kaj velja, če unija dveh podgrup podgrupa? Ali isto velja za unijo treh podgrup?
  - Zadostna pogoja, da je presek dveh končnih podgrup trivialen.
  - Naj bosta $H, G \leq G$, H, G končni. Čemu je enaka $|HK|$?
6. Ciklične grupe
  - Kadar je $\mathbb{Z}_n$ vsebuje podgrupo reda k ? Ali je ta podgrupa enolična?
  - Kaj lahko povemo o vsake podrupe ciklične grupe?
  - Naj bo $k \in \mathbb{Z}_n$. Čemu je enak $\text{red}(k)$? Kadar je $\langle k \rangle = \mathbb{Z}_n$?
  - Kakšna je zveza med $\text{red}(a)$ in $\text{red}(a^{-1})$, $\text{red}(a)$ in $\text{red}(bab^{-1})$ ter $\text{red}(ab)$ in $\text{red}(ba)$?
  - Koliko podgrup ima neskončna grupa?

3 Uvod v teorijo kolobarjev

1. Uvod v teorijo kolobarjev

- **Definicija.** Kolobar. Enica kolobarja. Komutativen kolobar.
- **Zgled.** Številski kolobarji. Kolobar matrik. Kolobar $\mathbb{R}^X$, kjer $X \subseteq \mathbb{R}$.
- **Definicija.** Levi/desni delitelj ničā. Delitelj ničā. Idempotent. Nilpotent.
- **Opomba.** Kako so idempotenti in nilpotenti povezani z delitelji ničā?
- **Opomba.** Ali v kolobarjih brez delitelja ničā velja pravilo krajšanja?
- **Zgled.** Delitelji ničā v $\mathbb{R}^{2 \times 2}$. Idempotenti v poljubnem kolobarju. Nilpotenti v $\mathbb{R}^{n \times n}$.
- **Definicija.** Cel kolobar.
- **Zgled.** Ali je $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$ cel kolobar?
- **Definicija.** Obseg. Polje.
- **Zgled.** Številski polja.
- **Trditev.** Ali lahko obrnljiv element kolobarja delitelj ničā?
- **Definicija.** Algebra nad poljem $\mathbb{F}$.

2. Primeri kolobarjev in algeber

- Kolobar (algebra) kvadratnih matrik. Algebra endomorfizmov.
- Algebra realnih funkcij.
- Polinomi:
  - **Definicija.** Polinom s koeficienti iz kolobarja K .
  - Seštevanje in množenje v $K[X]$.
  - Polinomi več spremenljivk. Kolobar formalnih potenčnih vrst.
  - **Trditev.** Ali je $K[X]$ komutativen, če je K komutativen? Ali je isto velja, če je K brez deliteljev ničā ali K cel?
- Polje ulomkov celega kolobarja K :
  - Ekvivalenčna relacija na $P = K \times (K \setminus \{0\})$.
  - Množenje in seštevanje na $P/\sim$.
  - **Trditev.** Ali je $(P/\sim, +, \cdot)$ polje?
  - **Zgled.** Polje ulomkov kolobarja $\mathbb{Z}$.
  - Kako lahko K vložimo v $P/\sim$?
- **Trditev.** Potreben pogoj, da je algebra nad $\mathbb{R}$ obseg.
- Algebra kvaternionov:
  - Baza prostora kvaternionov.
  - Definicija množenja v $\mathbb{H}$.
  - **Definicija.** Kvaternioni. Konjugiran kvaternion.
  - **Trditev.** Ali je $\mathbb{H}$ obseg? Ali je algebra?
  - **Definicija.** Kvaternionska algebra $\mathbb{H}$. Kvaternionska grupa Q .
- **Zgled.** Ali je direktni produkt polj lahko polje?

3. Podkolobarji, podalgebre, podpolja

- **Definicija.** Podkolobar. Podalgebra. Podpolje.
- **Zgled.** Zakaj moramo zahtevati, da podkolobar vsebuje enico?
- **Definicija.** Razšeritev polja.
- **Trditev.** Karakterizacija podkolobarja.
- **Trditev.** Karakterizacija podalgebre.
- **Trditev.** Karakterizacija podpolja.
- **Zgled.** Številski primeri podkolobarjev. Odnos med celi kolobarji in njihovim

poljem ulomkov.

- **Zgled.** Podkolbar Gaussovih celih števil $\mathbb{Z}[i]$.
  - **Zgled.** Podalgebra zgornje trikotnih matrik v $\mathbb{R}^{n \times n}$. Podalgebra zveznih funkcij v $\mathbb{R}^X$, kjer $X \subseteq \mathbb{R}$.
  - **Zgled.** Center kolobarja.
  - **Zgled.** Podalgebra konvergentnih zaporedij.
4. Kolobar ostankov in karakteristika kolobarja
- Definicija množenja v $\mathbb{Z}_n$. Ali je dobra?
  - **Trditev.** Ali je $(\mathbb{Z}_n, +, \cdot)$ komutativen kolobar?
  - **Definicija.** Karakteristika kolobarja.
  - **Zgled.** Določi $\text{char } \mathbb{Z}$ ter $\text{char } \mathbb{Z}_n$.
  - **Trditev.** Naj bo K kolobar s karakteristiko $n > 0$.
    - Čemu je enako $n \cdot x$ za vsak $x \in K$?
    - Kdaj je $m \cdot 1 = 0$?
    - Kaj če je K neničeln kolobar in nima deliteljev nič?
  - **Lema.** Ali je končen cel kolobar vedno polje?
  - **Opomba.** Ali lema še vedno drži brez predpostavki o komutativnosti? Ali so vsi končni obsegi komutativni?
  - **Trditev.** Kdaj je $\mathbb{Z}_n$ polje?
  - **Zgled.** Karakteristika kolobarja matrik $M_k(\mathbb{Z}_n)$, kolobarja polinomov $\mathbb{Z}_n[X]$, polja racionalnih funkcij $\mathbb{Z}_p(X)$.
  - **Izrek.** Mali Fermatov izrek.
5. Generatorji kolobarjev, algeber, polj
- **Definicija.** Podkolobar (podalgebra, podpolje) generiran z množico X .
  - **Trditev.** Kako zgledajo elementi v podkolobarju (podalgebre, podpolju), ki je generiran z množico X ?
  - **Zgled.**
    - Kaj je podkolobar kolobarja $\mathbb{C}$, generiran z 1?
    - Kaj je podpolje kolobarja $\mathbb{C}$, generirano z 1?
    - Kaj je podkolobar kolobarja $\mathbb{C}$, generiran z i ?
    - Kaj je podpolje kolobarja $\mathbb{C}$, generirano z i ?
    - Kaj je podkolobar kolobarja $\mathbb{R}[X]$, generiran z X ?
    - S čim je generirana realna algebra $\mathbb{R}[X]$?
    - S čim je generirana algebra $M_2(\mathbb{R})$? Čemu je enaka $\dim M_2(\mathbb{R})$.
    - Kaj je podkolobar kolobarja $M_2(\mathbb{R})$, generiran z E_{12} in E_{21} ?

Rezultati z vaj

1. Kolobarji, obsegi, polja
  - Kako iz kolobarja brez enote lahko naredimo kolobar z enoto?
  - *Boolov kolobar*. Primer Boolova kolobarja.
2. Algebre
  - Ali je $\mathbb{Z}$ lahko algebra nad kakim poljem?
  - Naj bo A končnorazsežna algebra.
    - Kaj velja za vsak $a \in A \setminus \{0\}$?
    - Kaj če ima $a \in A$ levi ali desni inverz?
    - Recimo, da je A tudi obseg. Kaj lahko povemo o vsaki podalgebri?
  - Algebra kvaternionov.
    - Čemu je enak $Z(\mathbb{H})$? Čemu je enak $Z(Q)$?
    - Kaj lahko povemo o enačbi $h^2 + \alpha h + \beta = 0$ za vsak $h \in \mathbb{H}$?
  - Kolobar $\mathbb{Z}_n$.
    - Kadar je $k \in \mathbb{Z}_n$ obrnljiv?
    - Koliko je obrnljivih elementov v $\mathbb{Z}$? Koliko v $\mathbb{Z}_n$? Kaj če je n praštevilo?

4 Homomorfizmi

1. Homomorfizmi

- **Definicija.** Homomorfizem grup.
- **Definicija.** Homomorfizem kolobarjev (polj).
- **Opomba.** Zakaj pri homomorfizmu kolobarjev zahtevamo, da je $f(1) = 1$? Zakaj to ni potrebno pri grupih?
- **Trditev.** Kam homomorfizem slika obrnljive elemente?
- **Definicija.** Homomorfizem algeber.
- **Definicija.** Endomorfizem, monomorfizem (vložitev), epimorfizem, izomorfizem, avtomorfizem.
- **Definicija.** Izomorfni strukturi.
- **Trditev.** Ali je f^{-1} izomorfizem, če je f izomorfizem?
- **Trditev.** Ali je kompozitum homomorfizmov homomorfizem?
- **Definicija.** Slika homomorfizma. Jedro homomorfizma.
- **Trditev.** Ali sta jedro in slika podgrupi (podkolobarji, podalgebre)?
- **Trditev.** Karakterizacija injektivnosti homomorfizma.
- **Zgled.** Potenciranje $a \mapsto a^m$, $m \in \mathbb{Z}$ kot endomorfizem grupe G .
  - Kaj če je $m = -1$?
  - Kaj če je $a \mapsto a^{-1}$ avtomorfizem grupe G ?
- **Zgled.** Izomorfizem grup $\mathbb{Z}$ in $n\mathbb{Z}$
- **Zgled.** Homomorfizem grup $\mathbb{Z}$ in $\mathbb{Z}_n$. Kaj je $\text{im } f$ ter $\ker f$? Ali obstajajo netrivialni homomorfizmi iz $\mathbb{Z}_n$ v $\mathbb{Z}$?
- **Zgled.** Ali je $f : \text{GL}_n(\mathbb{F}) \rightarrow \mathbb{F}^*$, $f(A) = \det A$ epimorfizem grup? Kaj je $\ker f$?
- **Zgled.** Ali je $f : S_n \rightarrow -1, 1$, $f(\pi) = \text{sgn } \pi$ epimorfizem grup? Kaj je $\ker f$?
- **Zgled.** Naj bo G grupa ter $a \in G$. Konjugiranje. Ali je avtomorfizem? Notranji avtomorfizem grupe G .
- **Zgled.** Grupa notranjih avtomorfizmov $\text{Inn } G$ kot podgrupa v grupi $\text{Aut } G$ avtomorfizmov grupe G .
- **Zgled.** Naj bo K komutativen kolobar. Evalvacija polinoma v točki x . Ali je homomorfizem?
- **Zgled.** Brucove sanje.
- **Zgled.** Čemu so izomorfni naslednji podkolobarji kolobarja $M_2(F)$:
  - $K_1 = \left\{ \begin{bmatrix} x & 0 \\ 0 & x \end{bmatrix} \mid x \in \mathbb{R} \right\}$.
  - $K_2 = \left\{ \begin{bmatrix} x & 0 \\ 0 & y \end{bmatrix} \mid x, y \in \mathbb{R} \right\}$.
  - $K_3 = \left\{ \begin{bmatrix} x & y \\ -y & x \end{bmatrix} \mid x, y \in \mathbb{R} \right\}$.
  - $K_4 = \left\{ \begin{bmatrix} z & w \\ -\bar{w} & \bar{z} \end{bmatrix} \mid z, w \in \mathbb{C} \right\}$.

5 Kvocientne strukture

1. Kvocientne grupe

Naj bo G grupa in $H \leq G$. Kdaj lahko na množici G/H vpeljemo operacijo z predpisom

$$(aH) \cdot (bH) = (ab)H?$$

- **Zgled.** Kdaj ne moremo vpeljati tako operacijo?
- **Definicija.** Podgrupa edinka v G .
- **Zgled.** Kaj so vedno edinki v G ? Enostavne grupe. Kaj so edinki v Abelovih grupah? Nekomutativna grupa, kjer je vsaka podgrupa edinka. Edinki v S_3 .
- **Trditev.** 4 karakterizacije edink.
- **Trditev.** Zadosten pogoj, da je grupa edinka (indeks podgrupe).

Dokaz. Karakterizacija $aH = Ha$. □

- **Zgled.** Ali je $A_n \triangleleft S_n$? Ali je $\langle r \rangle \triangleleft D_{2n}$?
- **Trditev.** Recimo, da $H \leq G$ in $N \triangleleft G$. Kaj lahko povemo o produktu podgrup? Kaj če tudi $H \triangleleft G$?

Dokaz. Definicija podgrupe ednike. □

- **Izrek.** Kvocientna grupa. Epimorfizem π grup G in G/N . Jedro $\ker \pi$.
- **Izrek.** 1. izrek o izomorfizmu.
- **Opomba.** Kaj so edinke (jedra)? Kanonični epimorfizem. Diagram.
- **Izrek.** 2. izrek o izomorfizmu.
- **Izrek.** 3. izrek o izomorfizmu.

6 Kvocientne strukture

1. Podgrupe edinke in kvocientne grupe, I

- **Primer.** Navedi primer grupe G in podgrupe H , v kateri operacija $(aH) \cdot (bH) = (ab)H$ ni dobro definirana na G/H (element reda 2).
- **Definicija.** Podgrupa edinka.
- **Opomba.** Ali za $N \triangleleft G$ velja, da $N \leq G$?
- **Primer.** Primeri edink.
  - Vsaj koliko podgrup edink ima vsaka grupa?
  - Katere podgrupe Abelove grupe so edinke?
  - Ali je $Z(G)$ edinka? Ali je vsaka podgrupa $Z(G)$ edinka?
  - Navedi primeri podgrup, ki niso edinke.
  - Netrivialna edinka. Prava edinka.
- **Definicija.** Enostavna grupa.
- **Trditev.** 3 pogoja, ekvivalentnih definicije edinke.
- **Opomba.** Ali je podgrupa edinka enaka svojim konjugiranim podgrupam?
- **Trditev.** Kaj lahko povemo o
  - Produktu podgrupe in edinke.
  - Produktu edink.
  - Preseku edink.
- **Definicija.** Naj bo $N \triangleleft G$. Definicija množenja na G/N .
- **Izrek.** Ali je G/N grupa? Epimorfizem $\pi : G \rightarrow G/N$. Kaj je $\ker \pi$?
- **Definicija.** Kvocientna grupa. Kanonični epimorfizem.
- **Primer.** Navedi osnovni primer kvocientne grupe.
- **Opomba.** Naj bo G končna in $N \triangleleft G$. Čemu je enaka $|G/N|$?
- **Trditev.** Kadar je $N \subseteq G$ edinka v G (jedro homomorfizma).
- **Definicija.** Kvocientni vektorski prostor.

2. Ideali in kvocientni kolobarji, I

- **Definicija.** Ideal. Levi (desni) ideal.
- **Primer.** Primeri idealov.
  - Vsaj koliko idealov ima kolobar?
  - Naj bo K kolobar in $a \in K$. Ali je aK desni ideal? *Glavni ideal* (a) . Glavni ideali v $\mathbb{Z}$.
  - Kaj je množica matrik oblike $\begin{bmatrix} x & y \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$, $x, y \in \mathbb{R}$ v $M_2(\mathbb{R})$? Poišči še drug podoben ideal.
- **Trditev.** Naj bo $I \subseteq K$ enostranski ali dvostranski ideal. Zadostni pogoj, da $I = K$.
- **Opomba.** Ali je ideal zaprt za množenje? Ali je podkolobar?
- **Opomba.** Kaj so enostranski oz. dvostranski ideali v obsegu?
- **Definicija.** Enostaven kolobar.
- **Definicija.** Vsota idealov. Produkt idealov.
- **Trditev.** Kaj lahko povemo o
  - Vsote idealov.

- Produktu idealov.
  - Preseku idealov.
- **Opomba.** Ali trditev velja za enostranske ideale?
- **Primer.** Uredi po vsebovanosti IJ , $I \cap J$, $I + J$. Naj bo $I = 4\mathbb{Z}$, $J = 6\mathbb{Z}$. Izračunaj IJ , $I \cap J$, $I + J$.
- **Definicija.** Naj bo $I \triangleleft K$. Definicija seštevanja in množenja na K/I .
- **Izrek.** Ali je K/I kolobar? Epimorfizem $\pi : I \rightarrow K/I$. Kaj je $\ker \pi$?
- **Definicija.** Kvocientni kolobar. Kanonični epimorfizem.
- **Primer.** Navedi osnovni preimer kvocientnega kolobarja.
- **Trditev.** Kadar je $I \subseteq K$ ideal v K (jedro homomorfizma)?
- **Definicija.** Ideal algebre. Kvocientna algebra. Kanonični epimorfizem.
- **Izrek.** Ali so operacije dobro definirane? Jedro Kanoničniga epimorfizma.

3. Izrek o izomorfizmu
  - **Izrek.** 1. izrek o izomorfizmu.
  - Nariši diagram homomorfizmov iz izreka.
4. Podgrupe edinke in kvocientne strukture, II
  - **Izrek.** Čemu je izomorfna vsaka cilična grupa?
  - **Posledica.** Kadar je netrivialna grupa G nima pravih netrivialnih podgrup?
  - **Lema.** Naj bo G grupa, $a \in G$.
    - Naj bo $\text{red}(a) = n$. Kadar je $a^m = 1, m \in \mathbb{Z}$?
    - Naj bo $a \neq 1$ in $a^p = 1$ za neko praštevilo p . Kaj potem $\text{red}(a)$?
    - Naj bo $\text{red}(a) = n$ in $N \triangleleft G$. Kaj lahko povemo o redu odseka aN ?
  - **Izrek.** Cauchyjev izrek za Abelove grupe.
  - **Lema.** Naj bo $\varphi : G \rightarrow G$ homomorfizem grup.
    - Recimo, da $H' \leq G'$. Kaj lahko povemo o $\varphi^*(H')$?
    - Recimo, da $N' \triangleleft G'$. Kaj lahko povemo o $\varphi^*(N')$?
    - Recimo, da $H \leq G$. Kaj lahko povemo o $\varphi_*(H)$?
    - Recimo, da $N \triangleleft G$ in je φ epimorfizem. Kaj lahko povemo o $\varphi_*(N)$?
  - **Izrek.** Korespondenčni izrek.
5. Primeri ednik in kvocientnih grup
  - Pokaži da $G/\{1\} \cong G$ in $G/G \cong \{1\}$.
  - Kadar je $H \leq \mathbb{Z}_n$?
  - Naj bo $G = (\mathbb{R}^2, +)$, H abscisna os. Čemu je izomorfna G/H ?
  - Čemu je izomorfna grupa $C^*/\mathbb{T}$?
  - Čemu je izomorfna grupa S_n/A_n ?
  - Čemu je izomorfna grupa $\text{GL}_n(F)/\text{SL}_n(F)$?
  - Naj bo G_1, G_2 grupi. $\overline{G}_1 := \{(x_1, 1) \mid x_1 \in G_1\} \leq G_1 \times G_2$. Čemu je izomorfna $G_1 \times G_2/\overline{G}_1$?
  - Čemu je izomorfna grupa $G/Z(G)$?
6. Ideali in kvocientni kolobarji, II
  - **Definicija.** Maksimalni ideal.
  - **Izrek.** Naj bo M ideal komutativnega kolobarja. Kadar je M maksimalni ideal?
  - **Izrek.** Kaj lahko povemo o vsakem pravem idealu kolobarja?
  - **Opomba.** Ali isti rezultat velja za enostranski ideali?
7. Primeri idealov in kvocientnih kolobarjev
  - Pokaži da $K/\{0\} \cong K$ in $K/K \cong \{0\}$.
  - Kadar je $p\mathbb{Z}$ maksimalni ideal kolobarja $\mathbb{Z}$?
  - Naj bo K kolobar. Naj bo I množica vseh polinomov iz $K[X]$ s konstantnim členom 0.
    - Ali je I ideal kolobarja $K[X]$? Kako lahko zapišemo vsak odsek $f(x) + I$?
    - Čemu je izomorfen kolobar $K[X]/I$?
    - Kadar je I maksimalni ideal?
  - Naj bo $x \in [a, b]$.
    - Ali je $I_x := \{f \in C[a, b] \mid f(x) = 0\}$ ideal kolobarja $C[a, b]$?
    - Čemu je izomorfen kolobar $C[a, b]/I_x$?
    - Ali je I_x maksimalni ideal?
  - Poišči podobni kot prej ideali direktnega produkta kolobarjev. Čemu je izo-

morfen kvocient?

- *Prapolje* F_o polja F .
  - Čemu je lahko enako $\text{char} F_0$?
  - Čemu je izomorfno F_0 ?
- Nekaj o polinomih **TODO**